geen trouwe dienstknecht des Heeren stond; hoe treurig toch! en dan leest men in een *plaatselijk* blad (opdat de oogen des volks niet zullen open gaan), zdat de predikanten te Voorthuizen ontvangen zijn, tor groote vreugde van hen, die op grond van *Gods Woord* niet mee doleeren gingen", alzoo, een beroep op Gods Woord om tegen Gods Woord te kunnen handelen! Waar gaan we heen! Mocht de Heere ook hier verlichte oogen des verstands geven, opdat de nevelen ook hier mogen opklaren.

KLUNDERT. We hebben hier een paar heerlijke dagen doorleefd. Dinsdag 14 Juni, een dag van voorbereiding voor het Provinciaal Convent, waarop des morgens een bidure werd gehouden in het evangelisatielokaal, door Ds. Van Veelo, des middags ten twee ure, bespreking van enkele door den Kerkeraad opgegeven stellingen, met gelegenheid tot debat, waarbij uitnooding ter bijwoning was gezonden aan de ringpredikanten, doch waar echter door niemand dier broeders gebruik van werd gemaakt. Aan den avond van dien dag hadden wij in ons kerkgebouw een bidstond, onder de leiding van Dr. W. van den Bergh, predikant te Voorthuizen. De belangstelling, vooral uit deze gemeente, maar ook uit de omliggende plaatsen, was groot.

Woensdag 15 Juni hadden we hier het Provinciaal Convent, waarop, bij een groot aantal broeders en zusters uit deze gemeente, ook verschillende plaatsen der Classis in Noordbrabant waren vertegenwoordigd. Ook waren des namiddags de Kerkeraden der Chr. Gereformeerde gemeenten, uit Klundert, Zevenbergen en Dinteloord, op uitnoodiging verschenen. Vooral de bespreking en discussie met Chr. Gereformeerde broeders was interessant en hoewel alles een broederlijken geest ademde, kreeg men toch den indruk, dat de tijd van ineensmelting der Ned. Gereformeerden met de Christelijke Gereformeerden nog niet daar is.

Ook werden op deze vergadering afgevaardigden gekozen uit verschillende plaatsen waar men nog niet uitgetreden is, in de Classis van Noordbrabant voor het aanstaand Synodaal Convent.

Moge de Heere Heere het gesprokene en gehoorde van deze genotvolle en heerlijke dagen met Zijnen onmisbaren zegen achtervolgen!

VOLLENHOVEN. Als een staaltje der nauwkeurigheid van den Kerkeraad der Herv. Gem. alhier zij gemeld, dat T. Spit van zijn lidmaatschap der Ned Hervormde Kerk werd ontset, om reden hij, zoo men zeide, zijn kind had laten doopen bij de Ned. Gereformeerde Kerk (doleerende) te Zwartsluis. Hiertegen werd door den beswaarde een protest verzonden aan genoemden Kerkeraad, daar dit bezijden de waarheid was; hij zijn kind nog niet had laten doopen, en deze bul alzoo van geen kracht was, waarop hij naar aanleiding van zijn brief bericht ontving, dat het besluit van ontzetting was opgeheven. Wat nu te denken van een Kerkeraad die zoo willekeurig handelt?

IJMUIDEN. Ook te dezer plaatse, waar reeds een opwaking van leven op kerkelijk gebied viel waar te nemen, komt de vijand hen, die der beproefde waarheid zijn toegedaan, op allerlei wijs bemoeilijken. Hij heeft zijn tenten opgeslagen bij het Comité voor Evangelisatie alhier, waarin o. a. een tweetal predikanten van het Nederlandschh kerkgenootschap zitting hebben, en heeft getracht de prediking onmogelijk te maken, de gemeente tegen den evangelist-godsdienstonderwijzer De Ruijter op te zetten. Doch toen dit niet ging, daar niet minder dan 113 gemeenteleden zich tot het comité wendden, om het te zeggen, dat ze met de prediking ten eerste waren ingenomen en van wat ingebracht werd tegen den evangelist, niets geloofden, toen meende het comité eenskdaps, dat De Ruyter toch de aangewezen persoon voor IJmuiden niet was; dat het comité niet langer met De Ruijter kon samenwerken, omdat men niet eens geestes was, dat De Ruyter tegenover de heeren van het comité een veel te vrij standpunt innam en dat hij, niettegenstaande er herhaaldelijk op andere prediking was aangedrongen, toch maar doorging, de menschen van den kansel allerlei schrikaanjagende dingen te zeggen enz. Mitsdien besloot het comité, dat hoofdzakelijk uit personen van buitenaf bestaat, tegen den zin der gemeente, om den heer De Ruyter over 6 maanden zijn ontslag te geven, na vooraf aangedrongen te hebben, dat hij het zelf nemen zou. Zondag werd deze treurige tijding der gemeente bekend gemaakt; het ongenoegen daarover is groot. Moge de Heere ook uit dit kwaad het goede doen voortkomen en breke ook hier het besef door, dat, waar men de vrijheid lief heeft, waarmede Christus ons vrijgemaakt heeft, men af moet staan van alle ongerechtigheid, trots alle kerkelijke en menschelijke machten, die het er op aanleggen, hun eigen eere en niet die van Koning Jezus te zoeken.

BENNEKOM. Zondag 19 Juni is en blijft een gedenkwaardige dag voor onze gemeente. Het anders zoo stille dorp werd al vroeg opgeschrikt door het wapengekletter der dragonders, die later nog werden bijgestaan door infanterie en veldwachters, om ons kerkgebouw in te nemen. Toen de kerkgangers kwamen, werden zij met geweld geweerd om hun eigen kerkgebouw binnen te gaan. Gelukkig was het weder schoon, anders hadden zij in den regen mogen staan. Harde zaak voor stille en vreedzame burgers, om op den dag des Heeren zoo te worden bejegend. Men deed den soldaten geen verwijten, maar gemiddeld die ons aan u heeft overgeleverd, heeft meerder schuld dan gij.

Om half negen ging onze predikant naar de kerk met zijn Kerkeraad. Ook hij werd geweerd en mocht noch in de kerk noch op den kansel. Na geconstateerd te hebben dat hij met geweld geweerd was, om aan den last van zijn Koning te voldoen, ging hij heen. Inmiddels verzocht een ouderling aan den heer burgemeester of Ds. Eisma in de pastorie godsdienstoefening mocht houden, wat geweigerd werd. Om 9 uur beklom Ds. Creutzberg den kansel, wat in den beginne eenige verwarring teweeg bracht, omdat eenige gemeenteleden een anderen psalm aanhieven dan opgegeven was. Toen hun dit verboden werd, zwegen zij en gingen heen, en verder werd de rust gelukkig geen oogenblik gestoord. Zoo is dan het schandelijk vonnis, gelijk het maandblad *Petskje* het noemt, ten uitvoer gelegd, en een stille, rustige burgerschaar van hun kerk beroofd, door de onedele handelingen van baron v. Wassenaer. Men zegt dat hij berouw heeft van zijn handelingen, en zich geheel zal terugtrekken. Gelukkig voor hem, als het waar is; zoo niet, te erger voor hem, want hij zal eenlang rekenschap voor God moeten doen. De gemeente klaagt; niet in de eerste plaats dat zij haar bedehuis tijdelijk mist, maar dat het haar is overkomen door het geweld van een harer inwoners op wien zij vertrouwde, hoewel vaak gewaarschuwd.

Onze leeraar preekte in den tuin voor een ontelbare schare over Jesaia 49: 14–16. Aan den einde werd een collecte gehouden, die veel opbracht. Ds. Creutzberg sprak in de kerk voor een klein aantal, waaronder nog geen tien uit Bennekom. Dit aantal zal eerst wel klimmen, maar ook weldra weer slinken, verwacht men; want de gemeente gaat voor verreweg het grootste deel met haar leeraar mee.

Zoo staan we dan op straat, verjaagd, verdreven; moeten ons eigendom aan den vijand overgeven; maar God regeert, van Wiens genade wij onderdak en verzorging afmeeken en verwachten.

De gevolgen van het geheurde te Bennekom laten zich reeds zien. In Wageningen is men druk bezig om een geschikt lokaal te huren of te koopen, om zoo spoedig mogelijk met de Synode te kunnen breken.

EDE. Ofschoon er van deze gemeente zeiden iets wordt gemeld, en ook de bevestiging der gekozen Geref. ouderlingen en diakenen op Pinkster-Zondag ll. door den consulent Ds. Eisma, en de Maandag daarop gevolgde lieve (?) preek van Ds. Kalshoven met stilzwijgen is voorbijgegaan, zoo mogen we nu toch melden dat er onrust en beweging komt en dit is een gelukkig teeken. Men begint zich af te vragen wat men doen moet, en menigeen leert gevoelen dat onze predikant niet is gekomen tot een zegen, maar tot een geesel voor de gemeente, wat ook in zijn vorige gemeente het geval was, als we ons niet vergissen. Er komen nog altoos vele menschen in de kerk, maar het volk is er zoogoed als uit. Hoe langer hoe meer begint het volk, dat nog waarlijk God vreest, het kneelend juk der Synodale hierarchie te gevoelen en ontrekt zich aan de prediking van Ds. Kalshoven. Zijn Kerkeraad, een geilweeg slaaf van den dominee, mist alle licht in kerkverval en kerkhertstel, zegt hij, en hoopt te doen alsof er geen Synode in de wereld was, verkiest geen moderne als lidmaat in te schrijven enz. Zij zullen wel eens wakker worden, hopen we, want Ds. Kalshoven heeft als consulent te Renkum, den Kerkeraad aldaar verklaard, ook modernen in te schrijven, met de verklaring er bij: »modern." Synodale praktijken en pijnstillende kruiden!

Van uit de pastorie worden de doleerenden bespot en gehoond. Mogen we het beantwoorden met een bede voor de dwalenden, die niet weten wat zij doen, en hun Rechter tegengaan.

Onze samenkomsten blijven goed bezocht, 's avonds meer dan 's morgens, maar dit zal wel beter worden. Onze voorganger, br. Davelaar, godsdienstonderwijzer, wordt kennelijk gesterkt, en zijn woord is niet zonder zegen. Ons lokaal wordt aanmerkelijk verbeterd door de edele vrijgevigheid van den heer Cavalje c. s. En hoewel nog weinigen in getal, die de smaadheid Christi meerderen rijkdom achten dan de schatten der Synodale partij, God is machtig om ons ook in aantal uit te breiden. Vooral het gebeurde te Bennekom zal ons geen nadeel doen. De Heere besture het alles ten goede.

STEENWIJK. De leden van den Kerkeraad der Ned. Geref. kerk (doleerende) te Steenwijk ontvingen onderstaande missive van den zich noemenden Kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente te Steenwijk:

De Kerkeraad der Ned. Hervormde Gemeente van Steenwijk, kennis genomen hebbende van een bij afschrift overgelegd adres aan Zijne Majesteit den Koning van Volkert Heynen, T. v. d. Ploeg Jz., H. Bijkerk Az., W. J. Wijngaarden, J. Beverwijk Johzn., R. de Boer Rz., R. de Boer Az., W. Nijenhuis, K. Hoogenkamp, waarin zij verklaren *zich tot een nieuwe kerkgenootschap te hebben gevormd* 1) en dat de 4 eerstgenoemden als opzieners en de 5 laatstgenoemden als armverzorgers daarin zijn verkozen;

heeft besloten te verklaren, gelijk hij doet bij dezen dat ..... (volgen bovenstaande namen) door woord en daad getoond hebben zich af te scheiden van de Ned. Hervormde kerk en hen dus niet langer als leden der kerk te erkennen

en aan elk hunner een afschrift van dit besluit te zenden en dit mede te deelen aan de gemeente.

Gedaan in onze vergadering van den 15 Juni 1887 in tegenwoordigheid van de bevoegde leden J. van Belkum, voorzitter, J. C. Eijkman, scriba, predikanten; K. van Engen, J. Kok, H. Vos Ir., B. v. Dalen, ouderlingen; N. Bennekers, J. van Linde, A. J. Duykers, diakenen.

Voor eensluidend afschrift,
J. C. EIJKMAN, *Scriba.*

HUIZEN. De godsdienstonderwijzer alhier is, naar men ons bericht, door het classicaal bestuur van Amsterdam ontzet, zoodat thans geheel deze gemeente is overgegeven aan den invloed van moderne zijde.

DE BILT (bij UTRECHT). De Hervormde kerkeraad alhier heeft ook een verzoek ontvangen van den heer Taal en een paar andere broeders om het synodale juk te verbreken. Met algemeene stemmen werd besloten, aan dat verzoek geen gevolg te geven. Wegens ouderdom en lichaamszwakheid, heeft Ds. J. H. Gravenstein zijn emeritaat aangevraagd.

OUDERKERK A/D AMSTEL. Alhier was een verzoek om reformatie ingediend bij den kerkeraad, waarop door deszen afvijzend werd beschikt op 31 Mei ll. Nu werden 15 dezer de onderteekenaars verraat door een afzettingsbul, onderteekend door den heer J. Welle als president-scriba van den kerkeraad. 't Merkwaardigst van dit geval is, dat onder de aldus bejegenden een diaken is, die dus enkel door zijn medekerkeraadsleden is ontzet. 't Bestuur der afdeeling Ouderkerk lijkt wel niet heel vast te zijn in de kennis zijner eigen reglementen!

UTRECHT. De verdeeling der gelden, vrijgekomen door de uitzetting der beide Geref. predikanten alhier, moet nog al tot moeilijkheden leiden. Twee der achtergebleven broeders toch toch weigeren onder wat naam of titel ook, iets te ontvangen van wat zij achten te zijn: bloedgeld.

LEIDERDORP. Aan een honderdtal mannlidmaten alhier van wie vermoed wordt dat zij zich bij de Ned. Geref. kerk hier ter plaatse hebben aangesloten, is door den zich noemenden kerkeraad der Hervormde gemeente te Leiderdorp een circulaire gezonden, waarin hun wordt verzocht, om voor hem (den kerkeraad) te verschijnen, ten einde over de tegen hen gerezen »bezwaren" te worden gehoord.

SPRANG Indien men te dezer plaatste en te Vrijhoeven-Kapel eenig uitzicht kan krijgen, dat meu van tijd tot tijd sprekers kan bekomen, die zich van de Synode losgemaakt hebben, zullen aldaar, naar men vernemt, weldra lokalen gebouwd worden. De noodige voorbereidende stappen daartoe moeten reeds gedaan zijn.

DRIEBERGEN. Zondag ll. trad, evenals een vorigen keer, weder Ds. Barger in het kerkgebouw op, dank zij den goeden zorgen van den president kerkvoogd, tevens burgemeester. Ds. Loois, van Veenendaal, die vanwege het Classicaal Bestuur den kansel wilde beklimmen, werd de toegang geweigerd, zoodat hij onverrichterzake kon terugkeeren.

ZEVENHOVEN. Voor deze gemeente, die ruim 6 jaar herderloos is geweest, was het Zondag een blijde dag. De heer H. J. Reuijl, cand. aan de Vrije Universiteit, deed zijn intrede. Des morgens werd ZEerw. bevestigd door Prof. A. H. de Hartog, die naar aanleiding van Ps. 50: 7 in een schoone en boeiende rede de verhouding tusschen gemeente en leeraar en tusschen leeraar en gemeente, volgens de Geref. beginselen, in het licht stelde. Aan de handoplegging namen deel de bevestiger en Ds. J. Osinga van Aarlanderveen.

Des middags deed de heer Reuijl zijn intreerede, sprekende over Jesaja 40: 6 Achtereenvolgens wees de leeraar op de stem van omhoog, die roept; op de stem van beneden, die vraagt: wat? en op het antwoord, dat op deze vraag moest gegeven worden.

Beide malen was de noodkerk, die, hoewel nog niet afgewerkt, dezen dag reeds in gebruik genomen werd, met eene talrijke schare, zoo van hier als elders, gevuld.

ZAANDAM. Zondag was het voor de Ned. Ger. Gem. alhier een rijk gezegende dag. Onze geachte en geliefde conculent Ds. H. W. van Loon trad op voor eene groote schare en wees ons naar aanleiding van Hand. 4 vs. 32 op de eenheid der kerk. In eene korte, keurige rede toonde spreker ons: *a.* waarin die eenheid bestaat; *b.* waarin zij zich openbaart; om ons ten sterkste te waarschuwen tegen verschillende gevaren, die de eenheid bedreigen.

Daarna werden 28 kinderen door den H. Doop der Gemeente ingelijfd, en voor het eerst mocht zij ook in dit uitwendig teeken de eenheid der kerk gevoelen.

(*De Standaard*)

1) Wij onderstrepen.

Buitenland.

Engeland. Een belangrijk votum van de General Assenbly der Vrije Schotsche Kerk.

In de jongste Algemeene Vergadering van de Vrije Schotsche Kerk, welke steeds in de maand Mei gehouden wordt, is een belangrijk besluit genomen. De Schotsche Gereformeerde Staatskerk had een voorstel gedaan aan de Vrije Kerk om een conferentie houden, ten einde tot vereeniging te geraken. De Staatkerk verklaarde zich bereid het rechterlijk vonnis, dat in 1843 tot de scheiding aanleiding gaf, als niet uitgesproken te beschouwen, zoodat voortaan de rechten der plaatselijke kerken zouden worden erkend.

Toen in het begin van deze eeuw ook in Schotland eene ontwaking ontstond op Godsdienstig gebied, kwam er van lieverlede ook verzet tegen het patronaat-recht, d. w. z. tegen het recht van sommige heeren (patroons) om in de Gemeenten der Gereformeerde Staatskerk, predikanten te benoemen. Dikwijls werden daardoor leeraars opgedrongen, die men in de Gemeenten niet begeerde.

In 1839 werd de z. g. Veto-akte aangenomen, een acte waarbij bepaald werd, dat de gemeenten het recht hadden een predikant af te wijzen, indien hij door haar niet werd gewild. De patroons of zij die het collatierecht uitoefenden, achtten zich daardoor in hun wettig bezit aangetast en brachten de zaak voor de rechtbank die te hunnen voordeele besliste. De regeering erkende ten slotte de uitspraak der rechtbank als voortdurend geldig, en dit gaf aanleiding dat een groot aantal leden der Schotsche Staatskerk, onder leiding van Dr. Chalmers zich losmaakten van de Staatskerk, omdat daarin geduld werd dat de souvereiniteit van Christus over zijne Kerk werd aangerand. Meer dan 200 predikanten gingen met die beweging mede en de Vrije Schotschen Kerk werd gesticht.

Nu zou de Staatskerk willen onderhandelen over een hereeniging, op den grondslag, dat zij van haar zijde erkende, dat de gemeenten der Vrije Kerk te recht waren uitgetreden, en indien door de Vrije Kerk niet werd geëischt, dat de Staatskerk zich zou losmaken van den staat. Op die wijze hoopte men den stand van zaken vóór 1843 weder te herstellen.

Doch de vertegenwoordigers van de Staatskerk vergeten, dat in den loop van bijna 45 jaren zich de opinie gevestigd heeft in de Vrije Kerken, dat de vereeniging met den Staat evenzeer tot verbastering van de kerk des Heeren aanleiding geeft, als de uitoefening van collatierechten. Bij de *disruption* (breuk) hield men het er algemeen voor, dat volgens Gods Woord Staat en Kerk dienen vereenigd te zijn. Doch men kwam allengs tot de overtuiging, dat het tegenovergestelde het geval is. Evenzeer als men voor 45 jaren zich verzette tegen de inmenging van patroons in de inwendige aangelegenheden van de Kerk, zoo is men tegenwoordig gekant tegen den band, die de Kerk aan den Staat zou binden. Daarom was het een onaannemelijke voorslag die de Staatskerk aan de Vrije Kerk deed. De Vrije Kerk heeft in den beginne de scheiding van den Staat als eene zaak aanvaard, waaraan men zich had te onderwerpen; maar van lieverlede is men tot het gevoelen gekomen, dat het een normale toestand is, wanneer de Kerk onafhankelijk van den Staat in haar eigen onderhoud voorziet.

Dat is gebleken op de algemeene vergadering van 26 Mei, waar 388 vertegenwoordigers van de Vrije Kerken vereenigd waren. Met 322 stemmen tegen 66 heeft die vergadering besloten, niet over eene hereeniging met de Staatskerken te onderhandelen, indien bij de besprekingen niet gehandeld worden mocht over den band die de Kerk met den Staat vereenigt. Schoon de Vrije Kerk dan, als zij weder met de Staatskerk vereenigd werd, groote geldsommen uit de staatskas zou kunnen trekken, heeft zij zich door dit lokaas niet laten verleiden.

Daardoor is uitgemaakt dat voorloopig alleen een vereeniging van de twee kerken mogelijk is, wanneer ook de Staatskerk de krukken van het staatsgeld wegwerpt.

Feitelijk staat dus alleen het staatsgeld, als een struikkelblok de hereeniging van twee Presbyteriaansche kerken in hetzelfde land in den weg.

Bekend is het echter, dat in Schotland nog eene derde Presbyteriaansche kerk bestaat, die in de 17e eeuw afgezonderd van de Gereformeerde Staatskerk ging leven.

Deze kerken konden, of liever behoorden zich met de vrije Schotsche te vereenigen. Niets staat daartoe in den weg, dan misschien vooroordeel en gewoonte.

WINCKEL.

Ingezonden Stukken.

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.*)

Mijnheer de Redacteur!

In uw No. van 12 Juni j.l. komt een ingezonden stuk voor, geteekend S. Hempenius te Zwammerdam, waarin de schijn gegeven wordt, alsof het ontslag aan mej. B. Spiekman, hoofd der bewaarschool alhier, zou zijn gegeven wegens hare aansluiting bij de doleerenden.

Het bestuur der bewaarschool te Berlikum ziet zich daarom, hoe ongaarne ook, genoodzaakt te berichten, dat het ontslag van mej. B. Spiekman geschied is, zooals ook de acte van haar ontslag luidt, wegens *onchristelijk gedrag.*

Wel heeft het doleerend bestuurslid voorgesteld haar duchtig onder handen te nemen en nog af te wachten, of zij van heden af zich Christelijker zou gedragen, doch de meerderheid des bestuurs kon zich, wegens zoovele onchristelijke gedragingen, daarmede niet vereenigen.

Namens het bestuur der Chr. bewaarschool te Berlikum,
J. HACQUEBURG, *Voorzitter.*
D. G. WASSENAAR, *Secretaris.*

Berlikum (Friesl.), 14 Juni 1887.

Gereformeerde Gezindheid.

Doleerende Kerken.

BEDANKT Rotterdam, D. M. Boonstra te Oud-Alblas.

Christelijke Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN. Tilburg (als zendeling-leeraar), J. N. Lindeboom te Zutfen.

BEDANKT Haarlemmermeer, G. A. Gezelle Meerburg te Sappemeer. — Koevorden, G. Goris te Holten. — Arum, W. Pera te Scheemda. — Werkendam, J. J. Impeta te Schiedam. — Nijmegen, A. H. Gezelle Meerburg te Baam.

Synodale Genootschapskerken.

ZESTAL. Vlaardingen (vac.-de Bruijn): D. J. C. Heldring te Velzen. H. ten Kate te Wapenvelde, J. J. van Noort te Werkendam c. a.; S. Ulfers te Oldemarkt en Paaslo. J. W. Unger te Katwijk aan den Rijn en A. Voorhoeve H.Cz. te Katwijk aan Zee.

DRIENTAL. 's-Hertogenbosch, Faure te Woudenberg, Schrieke te Pijnakker en de Visser te Almelo.

TWENTAL. Ijselmuiden c. a., Ren-er te Elspeet en J. Vonk te Dalfsen.

BEROEPEN. Terwolde, K J. Mulder te Eekst. — Scherpenisse, J. M. Conradi, te Nisse. — Pesse, U. H. Thoden van Velsen te Gorsel. — Oostburg, P. Flieringa te Babylonienbroek. — Hijkersmilde en Kloosterveen, W. Koelman te Maasland. — De Meern, P Kerper te Goedereede. — Kortgene, F. Beumer te 's Heer-Abtskerke — Ermelo, J. v. Walsem te Alfen aan den Bijn. — Westmaas, P. Segboer te Nieuw Lekkerland c. a. — Tzum, L. J. van Apeldoorn te IJlst. — Harssen (cl. Nijmegen), W. Petri te Poederoijen. — Nieuwe-Pekela (cl. Winschoten) vac. Niemeijer, J. Pot. te Vroomshoop (cl. Zwolle); vac. Damsté, W. Willems, te Nootdorp (cl. 's-Gravenhage). — Oostburg, P. Flieringa te Babylonienbroek te Diemen c. a. T. J. Ringerling te Krimpen a/d Lek.

AANGENOMEN. Benningbroek, A. F. Eilerts de Haan te Borger. — Brussel, A. Pijnacker Hordijk te Maastricht. — Harlingen, H. A. Leenmans te Workum. — Zierikzee, J. F. I. Muller te Assendelft. — Lemele en Archem, A. J. A. Vermeer, cand. te Zwolle.

BEDANKT. Wageningen, F. Kijftenbelt te Hoevelaken. — Harderwijk, H. v. Selms te Leridam (cl. Gouda). — Uitwijk en Waardhuizen, P. K. Dominse Cz. te Lage-Zwaluwe. — Helder, H. van der Hoeven te Hoogwoud. — Zuid-Beierland, J. G. Klomp te 's-Graveland. — Blokker, M. J. Adriani te Edam. — Bunnik, W. Briet te Gorinchem. — Paasaie, New-Jersy, (N.-A.), L. Spoel te Reijsen. — Rozenburg F. W. J. Wolf te Odijk. — Roswinkel en Lopiker en Jaarsvelder-Kapel, A. J. A. Vermeer, cand te Zwolle.

Advertentiën.

Hand. 26 : 22.

Door 's Heeren bijzondere ontferming over ons, hopen wij den 3den Juli e.k. onze

35-jarige Echtvereeniging

kinderlijk te herdenken.

F. F. VAN DIEPENBOS.
A. K. HORJUS.

Amsterdam, 23 Juni 1887.
1e Goudsbloemdwarsstraat 13, boven.

Heden overleed, na een geduldig lijden van 1½ jaar, in het volle vertrouwen des eeuwigen levens (Ps. 68 vs. 10), mijne zeer geliefde Echtgenoote, in den ouderdom van bijna 66 jaar, na eene echtvereeniging van bijna 42 jaren.

G. KUIPER Gz.

Edam, 20 Juni 1887. (325)

EEN GEHUWD PERSOON,

35 jaren oud, wiens lust het is werkzaam te zijn tot uitbreiding van Gods Koninkrijk (de reformatie der Ned. Herv. Kerk van harte toegedaan), zag zich gaarne geplaatst in eene zoodanige betrekking.

Brieven franco, lett. B. D., aan het Bureel van dit blad.

EEN EVANGELIST,

34 jaar, gehuwd, zonder kinderen, geëxamineerd, bij de Classis en de Confessioneele Vereeniging thans werkzaam, wenscht **verplaatsing** om een doleerende kerk te dienen. Aanbevelingen van doleerende predikanten worden gaarne verstrekt. Brieven franco, lett. B. B., aan het Bureel van dit blad. (310)

Bij **J. A. WORMSER**, te **Amsterdam**, verscheen:

WAT IS HET DOEL van het Christel. Nationaal Schoolonderwijs?

DOOR

Dr. J. WOLTJES.

Prijs *f* 1.—.

Bij J. H. DUNK, te *Rotterdam*, verscheen (na toezending van postwissel *franco* of op bestelling bij alle boekhandelaars verkrijgbaar):

Calvinisten in Holland,

DOOR

Dr. W. GEESINK.

INHOUD: FRANCISCUS JUNIUS. — PETRUS PLANCIUS. — CORNELIS GESELIUS. — De doleerende Kerk van Rotterdam (1611—1618).

300 bladz., post 8°., *f* **1.95.**

Vrije Universiteit.

Een gewichtige week is achter den rug. De herinnering aan het gezegend samenzijn te Middelburg ligt nog frisch in het geheugen. Welk een dicht opeengepakte menschenmassa bevond zich in het vriendelijke »Schuttershof" aan den vóóravond der vergadering, reeds geruimen tijd alvorens de spreker zou optreden, en met welk een gespannen aandacht werd Prof. Kuypers schoone rede over »Tweeerlei Vaderland", van den aanvang tot het einde aangehoord! In zulke samenkomsten gevoelt men, dat er een volk is, dat uit éénen Geest is geboren, hoe verschillend ook overigens in woonplaats en leefwijze; een volk, dat, hetzij zij al of niet tot hetzelfde aardsche vaderland behooren, allen één beter vaderland kennen, waarop hun blik gericht is, en waarheen al hunne begeerten zich uitstrekken Tot *dat* volk behoort ook het volk, dat de Vrije Universiteit onderhoudt en draagt op de vleugelen des gebeds; dat het verband gevoelt, hetwelk er bestaat tusschen deze stichting, gegrond op Gods getuigenis, en de voorbereiding tot het betere vaderland, waar ook het geheiligd talent dienen zal om des Konings heerlijkheid te verhoogen. Dat volk gevoelt zoo diep en is er zoo stellig van overtuigd, dat slechts datgene waarde heeft, wat ter eere Gods geschiedt, dat ook alleen *die* arbeid hun *belangstelling* opwekt, welke aan de bevordering dier eer wenscht dienstbaar te zijn.

Een woord van innigen dank moet ons van het hart aan Prof. Kuyper, die zich weêr terstond bereid verklaarde, bij al zijn arbeid, zulk een keurige rede te houden, en daardoor zoovelen aan zich verplicht heeft, die ook stellig niet weinig verblijd waren, zijn aangezicht te zien en zijn stem te hooren.

De rede is in den handel gebracht en verkrijgbaar voor 50 cent bij den uitgever J. A. Wormser, alhier.

De vergadering van Donderdag 16 dezer, onder de voortreffelijke leiding van Prof. Rutgers, liep in de beste orde en harmonie af. Er was veel belangstelling van de Zeeuwsche vrienden, die uit onderscheidene plaatsen waren samengekomen. Belangrijk was inzonderheid de bespreking over het punt, betreffende het verband tusschen de ontkomene kerken en de theologische faculteit, waarbij zoo duidelijk aan het licht kwam, dat dit verband zoo uiterst gewenscht was, doch eerst dan zijn doel zou bereikt hebben, wanneer dit gevonden zal zijn niet alleen met de ontkomene kerken van deze laatste maanden, doch ook met die van vóór vijftig en meer jaren, onder wat benaming dan ook, die, vrij van de menschelijke overheersching, zich alleen buigen voor het Woord Gods en geregeerd willen worden door den eenigen Koning Jezus Christus.

Het belangrijke referaat van Prof. Woltjer in de openbare meeting des namiddags (waarvoor hem eveneens aller dank toekomt) trok ook de belangstellende aandacht der talrijke aanwezigen. *Vrij* Hooger Onderwijs, was het motto, dat hij met klem verdedigde. De Gereformeerde beginselen, in plaats van *hinderlijk* te zijn aan de beoefening en vermeerdering der wetenschap, zijn integendeel daaraan *bevorderlijk.*

De broederlijke maaltijd en de reunie op het vriendelijke buitenverblijf »Poelwijk" van Mevr. douair. Van Teylingen waren een waardig slot dezer onvergetelijke samenkomsten.

De Middelburgsche regelingscommissie en Mevr. Van Teylingen bewezen den vrienden der Vrije Universiteit door hunne veelvuldige bemoeiingen en onbekrompen gastvrijheid een waren broederdienst. De Heere vergelde dien met zijn geestelijke zegeningen!

L.l. Zondag was het ook een belangrijke dag voor onze Vrije Universiteit, toen de heer H. J. Reuyll plechtig te Zevenhoven bevestigd is geworden tot herder der gemeente, na als zoodanig bij haar ingeleid te zijn geworden door zijn voormaligen leermeester en mentor Prof. De Hartog. De Heere zegene dezen jeugdigen bedienaar des Woords, en geve hem een volle toestrooming des Heiligen Geestes, om Zijn Woord recht te snijden en het lichaam van Christus op te bouwen. Gelijk ik verleden week schreef, is hij nâ Ds. Houtzagers de eerste, die van onze studenten den herderstaf aanvaardde. Mogen zij door zeer velen gevolgd worden!

W. HOVY.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Legaten: door den Notaris R. Banda te Anjum, van wijlen D. R. Bokma te Wansweard *f* **1000**; aan Contributiën van Mej. Wed. P. Duyser te Ridderkerk *f* 2 50; van den heer de la H. te A. *f* 1; aan Collecten: door Prof. Dr. F. L. Rutgers uit Vlissingen *f* 18.39½; door den heer D. van der Valk te Kapelle a/d. IJ. *f* 15.75; door Ds. J. J. Westerbeek van Eerten te Mijdrecht; saldo coll. op 't Class. Convent te Utrecht *f* 5; aan schenkingen: door den heer W. Hovy van G. en A. J. de L. te S. *f* 10; door Ds. B. van Schelven van N. N. te 's-Hertogenb. *f* 1; van eene lidmate Catechisante *f* 2.50; samen *f* 3.50; door Mej. Gr. Balder van de Jonge-dochtersvereen. te Broek op Langendijk *f* 2.50; door den heer H. W. Otto te Gouda, van den heer B. te Moercapelle *f* 2.50; door Ds. K. Fernhout te Zwartsluis, gevonden bij een kerkcollecte te Tzum *f* 2.50; van den heer P. S. W. te H. *f* 1; van de Vereen. Vrienden der Waarheid te 's-Gravenhage *f* 25; van N. N. te Grouw *f* 7.50; door den heer J. H. de Waal Malefijt te Zeist, voor het lezen van het verslag, van M. *f* 1; door den heer R. de Ruiter te Harlingen *f* 10; door Ds. P. J. W. Klaarhamer te Middelburg, van N. N. *f* 10 en gevonden in het collectezakje *f* 10, samen *f* 20; door Dr. A. Kuyper van J. K. C. *f* 100; door den heer H. Hofstede van J. R. *f* 25.

Voor het Hospitium:

Gevonden bij de collecte op het jaarfeest te Middelburg van Mej. P. te Utrecht *f* 50; van de Jonge-dochtersvereen. te Broek-op'Langendijk *f* 2.50; door Dr. A. Kuyper van J. K. C. *f* 100; van Ds. O. te Z. *f* 5.

Voor de Medische Faculteit.

Door heeren Diakenen der Ned. Geref. Kerk (doleerende) te Amsterdam, gecollecteerd in Frascati van M. H. *f* 4; van de Jonge-dochtersvereen. te Broek-op-Langendijk *f* 2.50.

Voor de Bibliotheek:

Van mej. wed. H. M. te Hilversum 1 exempl. Ursinus Schatboek; van den heer W. v. O. B. te Z. eenige boekwerken.

Voor het Studiefonds:

Bij Prof. Dr. A. H. de Hartog ingekomen: van de Jonge-dochtersvereen. te Broek-op-Langendijk *f* 2.50; gecollecteerd door heeren Diakenen der Ned. Ger. Kerk (doleerende) te Amsterdam, in »Frascati" van M. H. *f* 1, »Werk Stand" X. O. *f* 5, eene Weduwe *f* 1.50, »Maison Stroucken" *f* 6, samen *f* 13.50; door den heer H. W. Otto te Gouda, gevonden in de collecte der Ned. Ger. Kerk *f* 0.50; van den heer P. d. B. te L. *f* 3.75; door den Cand. J. D. v. d. V., collecte te Nijkerk *f* 39.03; door W. Sp. te Sneek gecoll. in de Jongel.-vereen. *f* 3; J. v. A. te H. (O. J. *f* 50); van den heer J. G. te A. *f* 1; N. N. te E. *f* 1; B. te Kr. *f* 1; W. te V. *f* 2.10; H. v. L. te M *f* 1; collecte te Middelburg *f* 80.39; X. X. *f* 5; N. N. *f* 2.50; N. N *f* 2.50; M. W. te R. *f* 5; C. v. N. *f* 5; I. K. C. *f* 100; door den Cand. J. D. v. d V. ½ coll. te Oudega (Wijmbritseradeel) *f* 12.25; D. v. d. V. te R. *f* 10; T. Br. te R. *f* 2.50; J. K. te R. *f* 1; door Ds. v. S. te A. van mej. M. J. S. te H. H. W. opgegaarde stuivertjes *f* 4.10; van Mej. M. te H. *f* 5; naar aanleiding van het verslag »Not" B. te A. *f* 1; L. R. te S. *f* 1; Mej. H. K. coupon *f* 2.10, N. N. *f* 3; collecte Zetten Gymnasium *f* 32.64½; van N. N. te Z. *f* 5; P. D. P. te Vl. *f* 10; M. D. te Vl. *f* 10; J. C E. te 's-H. *f* 15; N. N. te W. *f* 2.50; door Th. R. te B. van B. vd. Vl. *f* 1 van J. B. *f* 1; van E. B. *f* 1; te zamen *f* 3; door C. G. te W. van D. G. *f* 1; van K. H. *f* 1; en van C. G. *f* 2; te zamen *f* 4; van N. N. *f* 1; door Th. R. te B. van N. N. *f* 1; van T. N. *f* 0.50, te zamen *f* 1.50.

S. J. SEEFAT, *Penningmeester.*
Lijnbaansgracht 248.

SCHOTSCHE ZENDINGSKERK.

GODSDIENSTOEFENING.

Zondagmorgen, 10 uur, W. Baron VAN DOORN VAN WESTCAPELLE.
Zondagavond, 6 uur, W. Baron VAN DOORN VAN WESTCAPELLE.
Vrijdagavond, 8 uur, Vergadering met de leden van het Kindergenootschap voor Israël.

OOST-INDIË.

Nederlanders, die dienstnemen bij het Indische leger, ontvangen, bij het aangaan van eene zes-jarige verbintenis,

een handgeld van DRIE HONDERD GULDEN.

Aanbrengpremie TIEN GULDEN.

Nadere inlichtingen zijn gratis te bekomen bij het Departement van Koloniën en bij alle Burgemeesters.

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106 TE AMSTERDAM.